

Ю.О. Гаркуша, Одеський державний економічний університет,

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Однією з основних подій початку XXI століття стала світова фінансова криза, що негативно впливає на всі галузі економіки більшості країн світу. І хоча на початковому етапі розгортання кризових процесів переважала думка про те, що на вітчизняну економіку кризові явища вплинуть не суттєво, адже фінансова система нашої країни не значною мірою інтегрована у світову, проте Україна опинилася в числі країн, економіки яких постраждали найбільше. Як наслідок, потужна девальвація гривні відносно долара США, падіння ВВП, промислового виробництва.

Світова фінансова криза, що розпочалась у жовтні 2008 року, дестабілізувала банківську систему України, яка виявилась не готовою до такого випробування, головною причиною стала дія негативних чинників, що нагромаджувались протягом тривалого часу. Серед таких чинників варто відзначити такі:

- низький рівень капіталізації банків. Дослідження показників власного капіталу банків за останні роки говорить про зниження його частки у структурі пасивів комерційних банків, що не забезпечує на достатньому рівні їх фінансову стабільність;
- низька якість банківських активів, що пояснюється зростанням обсягів проблемної заборгованості у структурі кредитного портфеля банку, так станом на 01.09.2009 сума прострочених і сумнівних до погашення кредитів становила 51 418 млн. грн.;
- висока питома вага іноземного капіталу у структурі капіталу українських банків. Станом на 01.09.2009 вона становила 34,5 %, що за кризових умов є потенційною загрозою для фінансової стійкості національної банківської системи України;
- високий показник залежності ресурсної бази від зовнішніх запозичень, що ускладнює доступ до світових ринків позичкових капіталів;
- низький рівень юридичної захищеності учасників фінансового ринку, що призводить до високого ступеня ризику фінансових операцій;
- неефективне використання ресурсів рефінансування;
- недосконалість законодавства України.

Зазначимо, що хоча влітку цього року і відбулись певні позитивні зміни у банківському секторі, наприклад, після припинення дії мораторію масового відтоку депозитів не відбулося, однак основним дже-

релом ліквідності банків на сьогодні є рефінансування. Проблема залишається в тому, що значна частка цих грошових ресурсів надається банкам, що перебувають на межі банкрутства і вже не можуть кредитувати реальний сектор економіки. Разом з тим неефективні та неконсолідовані дії з боку державної влади та Національного банку України (НБУ) щодо подолання наслідків фінансової кризи в Україні дозволяють розвиватись наступній хвилі банківської кризи, основною причиною якої стане низька якість кредитного портфеля банків, ріст частки неповернених позичок.

На нашу думку, наслідками другої хвилі можуть бути: девальвація гривні, банкрутство банків та інших суб'єктів господарювання, порушення платежів, перерозподіл власності за борги, зростання безробіття і взагалі розбалансування фінансової системи держави.

Для забезпечення ефективного функціонування банківського сектора, на наш погляд, необхідно: підвищити рівень захисту банківських вкладів; орієнтувати власників банків проводити рекапіталізацію банків власними ресурсами; посилити контроль з боку НБУ за цільовим використанням кредитів рефінансування; надавати гарантії НБУ для кредитів залучених на міжбанківському ринку; удосконалити політику управління ризиками; усунути недоліки законодавчої бази.

Гаркуша, Ю.О. Сучасні проблеми розвитку банківської системи України [Текст] / Ю.О. Гаркуша // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. тез доповідей XII Всеукраїнської науково-практичної конференції (12-13 листопада 2009 р.): у 2 т. – Суми: УАБС НБУ, 2009. – Т. 2. – С. 84-85.